

МИНИСТЕРСТВО НА ОТБРАНАТА

СТАНОВИЩЕ

ОТНОСНО: Конституционно дело N 17/1997г. за обявяване на противоконституционност на чл.18 ал.1, чл.19, чл.30 и чл.34 ал.1 от Закона за специалните разузнавателни средства (ДВ , бр.95/97г.)

Уважаеми господа конституционни съдии,

С определение от 04.12.1997г. Конституционният съд е конституируал като заинтересована страна министъра на отбраната, с възможност да изрази становище по повдигнатото от главния прокурор на Република България КД N17/1997г.

В искането на главния прокурор се твърди, че разпоредби на Закона за специалните разузнавателни средства (ЗСРС), които регламентират правомощия на министъра на вътрешните работи, респективно на писмено упълномощен от него секретар на Министерството на вътрешните работи - да разпорежда използването на специални разузнавателни средства без разрешение на орган на съдебната власт - чл. 18. (1); да прекратява прилагането на специални разузнавателни средства преди изтичане на срока - чл. 19; да взема решение за ползването на специалните разузнавателни средства - чл. 30; да контролира използването на специалните разузнавателни средства и на събраните данни - чл. 34, противоречат на чл.34 (2) и чл.117 (2) от Конституцията на Република България.

Считаме искането на главния прокурор на Република България за неоснователно поради следните мотиви:

1. Разпоредбата на чл.18 (1) оправомощава министъра на вътрешните работи или упълномощен от него секретар на Министерството на вътрешните работи да разпоредят ползването на специални разузнавателни средства без разрешение на съдебния орган в две хипотези: при непосредствена опасност от извършване на тежки умишлени престъпления или при заплаха за националната сигурност. Разпоредбата следва да се разглежда и тълкува в логическа и систематична връзка с ал.2 и ал.3 на чл.18. Посочените две хипотези имат изключителен характер и изискват създаване на ред различен от установения в закона. Макар че чл.18 (1) оправомощава орган различен от

посочения в чл.15 да разпорежда ползването на специални разузнавателни средства, правилото не е безусловно. Разрешението на орган на съдебната власт, предвидено в чл.34 (2) от Конституцията, се дава в 24 часов срок и санира извършените от оперативно-техническите служби действия. Нещо повече - използването на специални разузнавателни средства се прекратява, ако в срок от 24 часа органът по чл. 15 не даде поканото разрешение; в допълнение - съдебният орган е този, който се произнася по съхраняването или унищожаването на събраната до този момент информация. В този смисъл считаме, че разпоредбата на чл.18 (1) не противоречи на чл.34 (2) и чл.117 (2) от Конституцията на Република България.

2. Чл.19 предвижда възможността министърът на вътрешните работи или упълномощеният от него секретар на Министерството на вътрешните работи да прекрати прилагането на специални разузнавателни средства, преди изтичане на разрешенния срок. Формулираното правомощие не следва да се разглежда самостоятелно, а във връзка с хипотезите, при които използването на специални разузнавателни средства се прекратява, изчерпателно изброени в чл.22 ЗСРС . Конституционното правило за независимост на съдебната власт не е нарушено, тъй като Конституцията в чл.34 (2), а и самият закон, регламентират правото на органа по чл.15 да разреши ползването, но не и да се произнесе по неговото прекратяване. Като допълнение на аргументите за неоснователността на искането на главния прокурор, се добавя и въведеното в чл.19 задължение за министърът на вътрешните работи или упълномощеният от него секретар на Министерството на вътрешните работи да уведоми органът по чл. 15 за прекратяване ползването на специални разузнавателни средства.

3. Съгласно чл.30 при получаване на резултати извън направеното искане, отнасящи се до компетентността на други органи по чл. 13 (1), министърът на вътрешните работи или писмено упълномощеният от него секретар на Министерството на вътрешните работи, се уведомява незабавно. Същото длъжностно лице взема решение за ползването на специалните разузнавателни средства. Атакуваният текст не е противоконституционен, тъй като ползването на специалните разузнавателни средства (независимо по коя хипотеза - на чл.15 или на чл.18) е вече разрешено от съда. В допълнение към горното е и аргументът, че законът създава защитен механизъм срещу злоупотреби със събрана информация - чл.31 (3), чл.32, чл.33, както и като определя предназначението ѝ - чл.3(1) и чл.4. Нещо повече, не съществува пречка органът до чиято компетентност се отнася събраната информация, да поиска разрешение за ползването на специални разузнавателни средства по предвидения в закона ред.

4. Според чл.34 (1) контролът върху използването на специалните разузнавателни средства и на събраните данни се осъществява от министъра на вътрешните работи. Разпоредбата не противоречи на визираните от Главния прокурор конституционни текстове, поради следните мотиви: специалните разузнавателни средства, извън случаите на чл.20 (2) се осигуряват и прилагат от оперативно-техническите служби на Министерство на вътрешните работи, а министърът на вътрешните работи осъществява

общото и непосредствено ръководство на министерството по закон. Колкото до контролът, който министър на вътрешните работи осъществява върху събраните данни, то той също не е неограничен във времето и по отношение на субектите по чл.13 (1). Законът предвижда задължение на оперативно-техническата служба да оформи получените резултати в протокол, който се изпраща на органа, направил искането - чл.25(3). Относно правомощието на министър на вътрешните работи да контролира веществените доказателствени средства, изготвени въз основа на данни събрани при използване на специални разузнавателни средства, то безусловно е в пряка връзка с една от основните дейности на Министерство на вътрешните работи - използване и съхраняване на данни, придобити чрез специални разузнавателни средства чл.7 т.10 от Закона за Министерство на вътрешните работи (ДВ бр., 122/97г.). Този контрол също не е безусловен, а само до момента на образуване на предварително производство, след който веществените доказателствени средства се съхраняват от съответните органи на съдебната власт - чл.31 (1).

С оглед на гореизложените мотиви, искането на главния прокурор на Република България за обявяване на противоконституционност на чл.18 ал.1, чл.19, чл.30 и чл.34 ал.1 от Закона за специалните разузнавателни средства следва да бъде отхвърлено.

МИНИСТЪР НА ОТБРАНАТА НА Р БЪЛГАРИЯ

ГЕОРГИ АНАНИЕВ